

ESPON

EUROPEAN UNION

Co-financed by the European Regional Development Fund

Územními důkazy inspirujeme tvorbu politik

TEZE POLITIK

Přeshraniční veřejné služby v Evropě

Tyto teze politik stavějí na důkazech poskytnutých cílenou analýzou programu ESPON, jejímž cílem bylo poprvé shromáždit celoevropský strukturovaný a mezitematický přehled přeshraničních veřejných služeb.¹⁾

Prostřednictvím zkoumání územních vzorů přeshraničních veřejných služeb tento přehled zdůrazňuje, že poskytování přeshraniční veřejné služby (PVS) pomáhá evropským příhraničním regionům lépe se integrovat. Řeší společné výzvy sousedících příhraničních regionů a účelem poskytování těchto služeb je generovat výhody pro širokou veřejnost nebo charakteristické cílové skupiny v příhraničních oblastech. Tyto služby přispívají ke snižování negativních efektů spojených s příhraničím, poskytování lepších spojení, zvyšování povědomí o přeshraničním potenciálu a podpoře přeshraničního pohybu lidí.

Tyto teze politik hledají odpověď na následující otázky:

- Kde se podél evropských hranic PVS vyskytuje?

- Jaké jsou rozvojové potenciály a budoucí potřeby PVS a jaké jsou možné přístupové body k využití těchto potenciálů?
- Jaká hlavní doporučení ohledně politiky lze z analýzy poskytování PVS odvodit?

Odpovědi na otázky mají poskytnout argumenty a inspiraci pro ty, kteří se zabývají rozvojem a realizací přeshraniční spolupráce a pro rozvoj Územní agendy EU a Politiky soudržnosti po roce 2020. Snaží se přilákat zájem nejen tvůrců politik v příhraničních regionech, ale také vnitrostátních činitelů s rozhodovací pravomocí, veřejných a soukromých provozovatelů služeb obecného zájmu, jakož i organizací občanské společnosti.

KLÍČOVÁ SDĚLENÍ POLITIKY

Proč investovat do přeshraničních veřejných služeb?

- Pro posílení kulturní, politické a sociální integrace regionů oddělených státními hranicemi.
- Pro zajištění přiměřené nabídky zdravotnických, dopravních, civilních ochranných a vzdělávacích služeb v příhraničních oblastech a pro zvýšení atraktivity těchto oblastí pro lidi a následně pro podniky.
- Pro kompenzaci nedostatku jak vnitrostátní veřejné služby za hranicemi státu, tak poskytování soukromých služeb.

Jak jsou PVS distribuovány v Evropě?

PVS se nacházejí po celé Evropě, ale jsou rozprostřeny poněkud nevyváženě. Více PVS je poskytováno na hranicích nejstarších členských států EU. Většina z téměř 600 přeshraničních veřejných služeb určených ve studii ESPON týkající se PVS je zřízena podél hranic zemí Beneluxu, Francie, Německa a severovýchodních zemí.

Které sektory vytvářejí poptávku po PVS?

Cílená analýza ESPON odhaluje, že většina případových studií PVS funguje v oblasti ochrany životního prostředí, civilní ochrany a zvládání katastrof, jakož i dopravy. V budoucnu se očekává vývoj PVS zejména v oblastech územního plánování, ekonomického rozvoje, cestovního ruchu a kultury. Mnoho regionů také zkoumá možnosti, jak zřídit PVS pro řešení problémů v oblasti zdravotní péče a trhu práce.

Jaké jsou typické překážky, které brání rozvoji PVS?

Výzvy jsou všude velmi podobné, ale nalezená řešení jsou většinou velmi specifická a odpovídají specifikům každého příhraničního regionu. Mezi typické překážky patří nepříznivé právní a správní rámcové podmínky, kulturní rozdíly a jednostranně omezené zdroje. Důkazy ESPON také naznačují nízké povědomí o přidané hodnotě a rozmanitosti dostupných řešení pro zřízení PVS.

1 www.espon.eu/cps

Jak mohou politiky EU přispět k omezení překážek PVS?

- Je prokázáno, že počet PVS v Evropě pomalu, ale stále roste. Toto zvýšení se shoduje se zavedením programů INTERREG již v roce 1990. Projekt PVS katalogizoval společná řešení praktikovaná v různých příhraničních oblastech s cílem omezit překážky a seskupit je do kategorií včetně zapojení zúčastněných stran a posouzení potřeb, infrastruktury, právních rámců a také řízení a organizace. Veškerá identifikovaná řešení mají vlastnosti přeshraničních projektů INTERREG, což vede k závěru, že INTERREG může sloužit jako nástroj pro trvalý provoz PVS.
- Zatímco projekty INTERREG jsou hlavním nástrojem pro budoucí PVS, různé fáze vývoje PVS mohou vyžadovat různé doplňkové podpůrné mechanismy. Míra úspěšnosti projektů INTERREG podporujících rozvoj

PVS může být zvýšena prostřednictvím počátečního kapitálu před fází aplikace, která může podpořit analýzu finanční udržitelnosti PVS nad rámec projektu INTERREG. Zatímco se přeshraniční spolupráce INTERREG osvědčila v případech propojení stakeholderů, studií proveditelnosti, pilotních akcí a uvádění na trh, vývoj prototypů a testování technologických řešení může těžit z inženýrské kapacity v souvislosti s výzkumem a inovačními granty.

- Vzhledem k tomu, že výzkum ukazuje, že mnoho PVS vyžaduje značné úsilí o vhodné provádění, silnější podpora budování institucionálních kapacit prostřednictvím financování EU by výrazně pomohla rozvoji PVS, zejména v případě nejnovějších členských států (např. vyčlenění důležitějšího podílu programových rozpočtů na záležitosti týkající se „správy“).

1

Definice přeshraničních veřejných služeb v evropském kontextu

Poskytování veřejných služeb je považováno za důležitý prvek evropského sociálního modelu a územní soudržnosti. Lisabonská smlouva stanovuje, že dobrá dostupnost veřejných služeb je pro územní soudržnost klíčová. Veřejné služby obvykle organizují vnitrostátní, regionální nebo místní orgány v rámci svých správních hranic.

Bohužel neexistuje analytický koncept, který by jasně definoval nebo vymezil přesnou povahu a rozsah přeshraničních činností v oblasti poskytování veřejných služeb (INTERACT, 2015). Lze tvrdit, že veškeré činnosti v oblasti přeshraniční spolupráce prováděné regionálními a místními orgány jsou stále veřejnými službami bez ohledu na jejich právní formu (Rada Evropy, 2012). Tato

široká definice však zahrnuje zohlednění každého veřejně řízeného přeshraničního projektu, ať už krátkodobého (jednorázového), nebo trvalého. Na druhé straně by použití definic na úrovni EU vypracovaných pro různé kategorie „služeb obecného zájmu“ mělo za následek zanedbání PVS v oblastech, jako jsou policie, soudnictví a zákonné systémy sociálního zabezpečení.

Proto program ESPON definoval specifická kritéria, která umožňují systematický přístup pro určení, zda služba může být v evropském kontextu považována za PVS.

Tato kritéria byla uplatněna v devíti oblastech politiky, doplněných dále o rozdělení na celkem 34 oblastí intervence.

DEFINICE

Přeshraniční veřejná služba

1. Pokrývá specifikovanou přeshraniční oblast a musí být v přeshraniční oblasti již uskutečňována.
  2. Řeší společný problém nebo příležitost k rozvoji v přeshraniční oblasti.
  3. Má cílovou skupinu na obou stranách hranice, i když jsou cíleny docela odlišným způsobem.
  4. Je nediskriminační: v cílové skupině neexistuje omezení přístupu pro používání PVS (nediskriminační přístup).
  5. Zahrnuje subjekty z obou stran hranice, které se podílejí na jejím zahájení, zřizování/financování a/nebo poskytování. Míra zapojení se však může lišit.
  6. Je organizována veřejně, služba je poskytována buď přímo veřejným subjektem, nebo soukromou/neziskovou organizací prostřednictvím koncese.
  7. Může být poskytována v kterékoliv z oblastí politiky uvedených v tabulce 1 (položky v podrobnějším rozdělení nejsou úplné).
  8. Je financována z veřejných zdrojů.
  9. Je službou, která znamená, že pouhá existence (materiální) infrastruktury službu nepředstavuje (např. přeshraniční most, silnice nebo potrubí).
  10. Nabízí dlouhodobé poskytování služeb, tj. neexistuje žádný omezený časový rámec jako v případě „jednorázových projektů“.
  11. Doručuje, což znamená, že služba v době analýzy existuje a běží.
-

Tabulka 1**Oblasti politiky a oblasti intervence**

OBLAST POLITIKY	OBLAST INTERVENCE
Doprava	Služby veřejné dopravy
	Údržba dopravní infrastruktury
	Služby na hraničních přechodech
Územní plánování, ekonomický rozvoj, cestovní ruch a kultura	Územní plánování nebo plánování odvětvové politiky
	Služby podporující ekonomický rozvoj
	Služby v oblasti kultury a kulturního dědictví
	Služby v oblasti rozvoje cestovního ruchu
Zdravotní péče, dlouhodobá péče a sociální inkluze	Primární péče, sekundární péče a terciární péče
	Služby pro nemocnice
	Služby v oblasti mimonemocniční nebo ambulantní péče
	Lékařská pohotovostní péče a záchranná služba
	Služby v oblasti dlouhodobé péče
	Sociální pomoc a sociální integrace
Vzdělávání a odborná příprava	Vzdělávání v raném dětství a základní vzdělávání
	Služby v oblasti sekundárního vzdělávání
	Služby v oblasti terciárního vzdělávání
	Odborné vzdělávání a příprava
	Uznávání diplomů a osvědčení o odborné kvalifikaci
Trh práce a zaměstnanost	Informační/poradenské služby pro usnadnění mobility pracovníků
	Služby související s umístěním do zaměstnání
	Kvalifikace a celoživotní vzdělávání
Komunikace, rozhlasové vysílání a informační společnost	Doručování pošty, telekomunikační nebo mobilní telefonní služby
	Rozhlasové služby
	Digitální služby
Ochrana životního prostředí, řízení přírodních zdrojů a akce v oblasti změny klimatu	Ochrana/obnova a správa pozemních sladkovodních útvarů (modré infrastruktury), ústí řek a pobřežních vod
	Obnova/ochrana a správa cenných pozemních ekosystémů nebo krajiny a rozvoj zelených infrastruktur vč. služeb v rámci prevence rizik a odolnosti proti změně klimatu
	Efektivní využívání zdrojů/podpora nízkouhlíkové ekonomiky nebo ekologizace společnosti
	Sběr pevného odpadu odvádění/úprava odpadních vod a pitná voda
	Výroba/distribuce energie z obnovitelných zdrojů
Civilní ochrana a řešení katastrof	Hasičské zásahy a pomoc při nehodách
	Zvládání povodní
	Řízení rozsáhlých incidentů a závažných katastrof
Občanství, justice a veřejná bezpečnost	Veřejné poradenské a podpůrné služby pro občany
	Služby v oblasti justice, policie a celní správy

2

Přidaná hodnota a výhody PVS

Proč vyvíjet PVS?

Cílem přeshraniční spolupráce je obvykle:

- snížit negativní externality správních hranic, které brzdí každodenní život;
- stavět na pozitivních externalitách, tj. sdružovat aktiva nebo spojit síly, za účelem lépe využít nevyužité synergie, zvyšovat viditelnost a přitažlivost příhraničních regionů a vytvářet tak nové příležitosti.

Zajištění cenově dostupných a snadno přístupných veřejných služeb je důležitým politickým cílem a je součástí evropského sociálního modelu. Státní hranice mohou někdy bránit dosažení tohoto cíle a poskytování PVS přináší řešení k překonání těchto problémů.

V této souvislosti PVS přispívají ke snižování negativních efektů spojených s příhraničím, například prostřednictvím posílené kulturní integrace, lepšího porozumění sousedům a společného porozumění sdíleným otázkám nebo potřebám.

PVS také přispívají k lepšímu propojení nejen mezi lidmi, ale také prostřednictvím zvyšování dostupnosti služeb, poskytování chybějících zdrojů nebo nabízení jednotného kontaktního místa, a tedy zjednodušení při řešení různých výzev, které se v příhraničních oblastech objevují. Zvýšením dostupnosti a rozsahu služeb lze zlepšit kvalitu služeb, protože lze lépe využít znalosti a zdroje z obou stran hranice.

V neposlední řadě PVS podporují přeshraniční mobilitu, například poskytováním lepších informací o doplňkovosti dvou sousedních regionů a zlepšením souladu mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce.

Očekávané výsledky poskytování PVS

Přeshraniční veřejné služby přinášejí přeshraničním regionům různé výhody.

Mohou řešit mezeru v poskytování vnitrostátních služeb. PVS může překonat nedostatečné poskytování služeb na jedné nebo obou stranách hranice. Takový nedostatek může být důsledkem periferního umístění příhraničního regionu, nízké poptávky na každé ze stran nebo může být specifický pro přeshraniční toky, pro které obvykle neexistují žádné vnitrostátní služby.

PVS mohou přinést v přeshraničním regionu změnu. PVS mohou přispět k efektivnějšímu poskytování služeb v příhraniční oblasti. Mohou řešit sdílené problémy efektivněji než individuální činnosti, které nejsou vzájemně provázané. Změny lze také dosáhnout rozšířením stávajících vnitrostátních služeb přes hranice, například za účelem dosažení rychlejších záchranných reakcí v okrajových oblastech.

PVS mohou snížit náklady na poskytování služeb. PVS může pro poskytovatele služeb přinést vyšší efektivitu a snížení nákladů než poskytování domácích služeb.

V tomto smyslu může vývoj PVS zajistit kritické množství dostupných veřejných služeb tím, že bude stavět na:

- množstevních úsporách tím, že pokryje širší oblast služeb než vnitrostátní služby, a tím zvýší poptávku po této službě; nebo
- úsporách z rozsahu trhu díky lepšímu využití investic do infrastruktury a sdílení provozních nákladů mezi zúčastněnými stranami v přeshraničním regionu.

3

Přeshraniční veřejné služby po celé Evropě

Inventář ESPON zahrnuje v Evropě celkem 579 PVS. Tato analýza poskytuje přehled hlavních důvodů, které spouštějí vývoj PVS převažující nad poskytováním tu-

zemských služeb, a jaké typické výzvy musely být překonány za účelem dosažení realizace PVS.

Územní a tematické rozdělení PVS

PVS se nacházejí po celé Evropě, ale jsou rozprostřeny poněkud nerovnoměrně a více PVS je poskytováno na hranicích nejstarších členských států EU. Zdá se, že PVS se vyskytují především podél hranic mezi zeměmi, které buď:

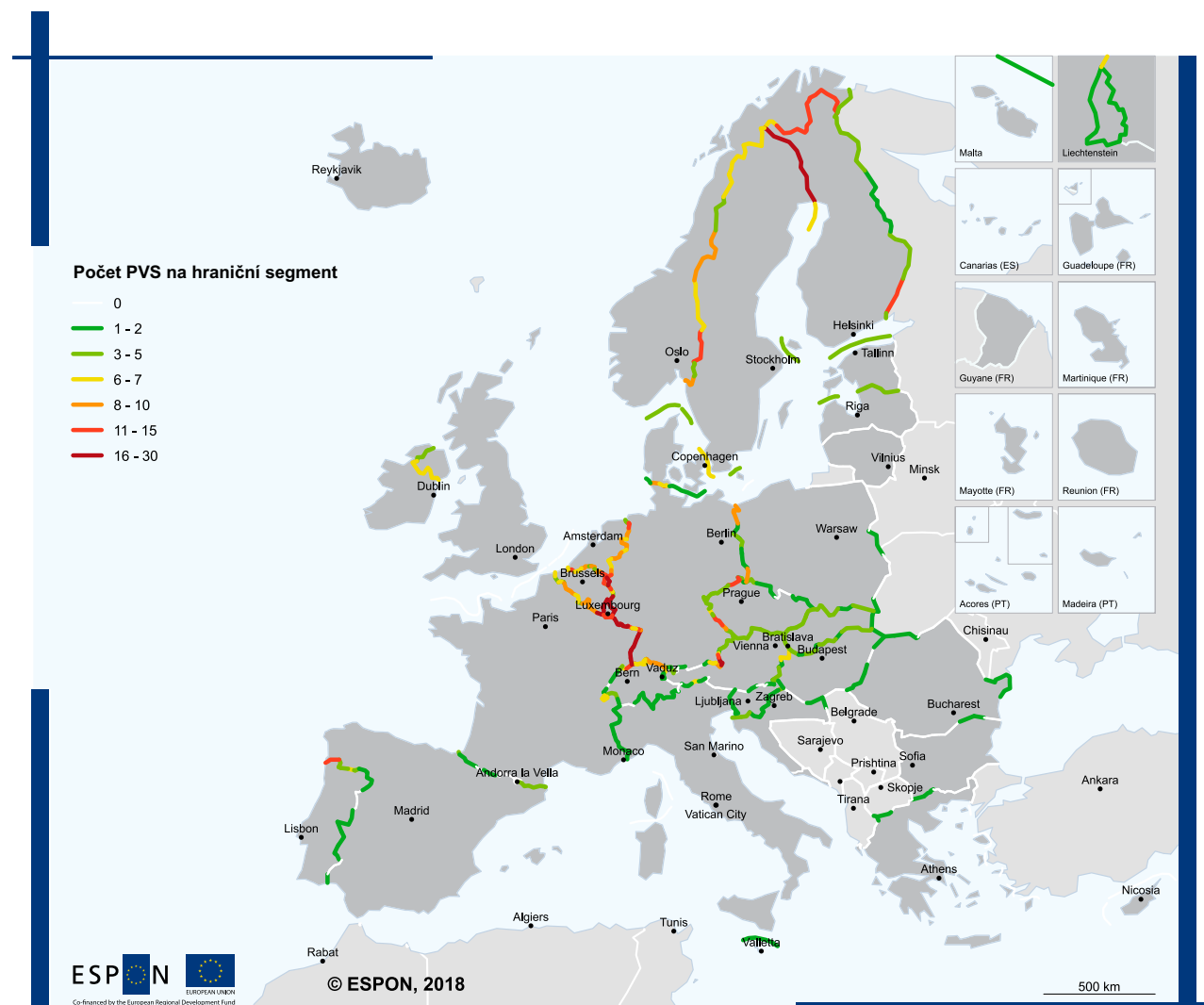
1. mají dlouholetou tradici co se týče přeshraniční spolupráce v oblastech s vysokou hustotou obyvatelstva nebo ve venkovských oblastech (západní Evropa), tj. existuje vysoká poptávka nebo konkrétní potřeba služeb nějakého druhu, nebo v některých oblastech;

2. mají extrémně nízkou hustotu obyvatelstva a velké vzdálenosti mezi městy a vesnicemi, tj. v oblastech, kde existuje vysoký tlak na udržování veřejných služeb a jejich udržování je obtížné (např. severské země)

Většina identifikovaných PVS je implementována mezi partnery ze dvou sousedících zemí a jen zřídka zahrnuje partnery ze tří nebo více zemí. I když to může být často z právních nebo někdy i technických důvodů, jedním z důvodů by mohla být také složitost procesu implementace PVS – čím více partnerů z různých zemí je zapojeno, tím složitějším a zdlouhavějším se tento proces může stát. V každém případě se většina identifikovaných PVS pokrývajících tři nebo více zemí nachází v severských zemích.

Mapa 1

Počet PVS na hraniční segment

Regional level: n.a.
Source: ESPON CPS, 2018
Origin of data: TCP International, 2018; various data sources, 2018
© UMS RIATE for administrative boundaries

Většina PVS se zabývá životním prostředím, civilní ochranou a řízením katastrof nebo dopravou.

Tabulka 2

Počet a podíl témat PVS²⁾

TÉMA/OBLAST INTERVENCE	POČET IDENTIFIKOVANÝCH PVS
Ochrana životního prostředí	119
Civilní ochrana a řešení katastrof	118
Doprava	105
Zdravotní péče a sociální inkluze	64
Vzdělávání a odborná příprava	57
Územní plánování, cestovní ruch a kultura	55
Trh práce a zaměstnanost	29
Občanství, justice a veřejná bezpečnost	27
Komunikace, rozhlasové vysílání a informační společnost	5

Zdroj: ESPON CPS database, 2018

Územní rozdělení témat PVS napříč Evropou je značně nerovnoměrné. Hranice vykazují jasné zaměření na jedno nebo dvě témata a některé hranice vykazují směsíci široké škály oblastí intervencí.

V sektoru zdravotnictví byl kladen důraz na zřizování PVS v primární péči (hranice Beneluxu a severských zemí, a francouzské hranice s Německem, Itálií a Španělskem) a lékařských pohotovostních nebo záchranných službách (například podél rakouských, českých a německých hranic, a hranic mezi Belgií a Francií). Typy služeb, které se nacházejí v této oblasti politiky sahají od řešení „malého rozsahu“ (např. dvoustranná nemocniční spolupráce) až po územně rozsáhlejší a integrovanější řešení (např. integrované zóny zdravotní péče na belgicko-francouzské hranici). Vysoce integrovaná řešení lze nalézt pouze v regionech s dlouholetou přeshraniční tradicí, zdá se, že jiné regiony začínají s poskytováním PVS s menšími řešeními, které mohou být v průběhu času dále rozvíjeny a integrovány.

Tradičně existuje mnoho PVS v oblasti společného čištění odpadních vod a zásobování pitnou vodou, správy příhraničních řek a dalších vodních útvarů (tj. jezer) a přírodních parků po celé Evropě. Jejich výskyt podél mnoha evropských hranic potvrzuje, že tyto PVS jsou často první, které byly zavedeny, protože jsou často implementovány snadněji než například PVS ve zdravotnictví. Mezi nimi je také řada PVS ve věcech zpracování a ukládání pevného odpadu a obnovitelných zdrojů energie. Pokud jde o vzdělávání, důraz je kladen na spolupráci mezi univerzitami,

ale i mezi starými a novými členskými státy EU existují některé zajímavé PVS ve školní spolupráci. Mezi Německem a Nizozemskem, v tzv. Greater Regionu (Lucembursko, Valonsko, Sársko, Lotrinsko, Porýní-Falc a německojazyčná část Belgie), mezi Francií a Německem a také mezi Francií a Švýcarskem byly zřízeny PVS podporující přeshraniční územní plánování.

Lze dojít k závěru, že témata řešená v rámci různých PVS odrážejí:

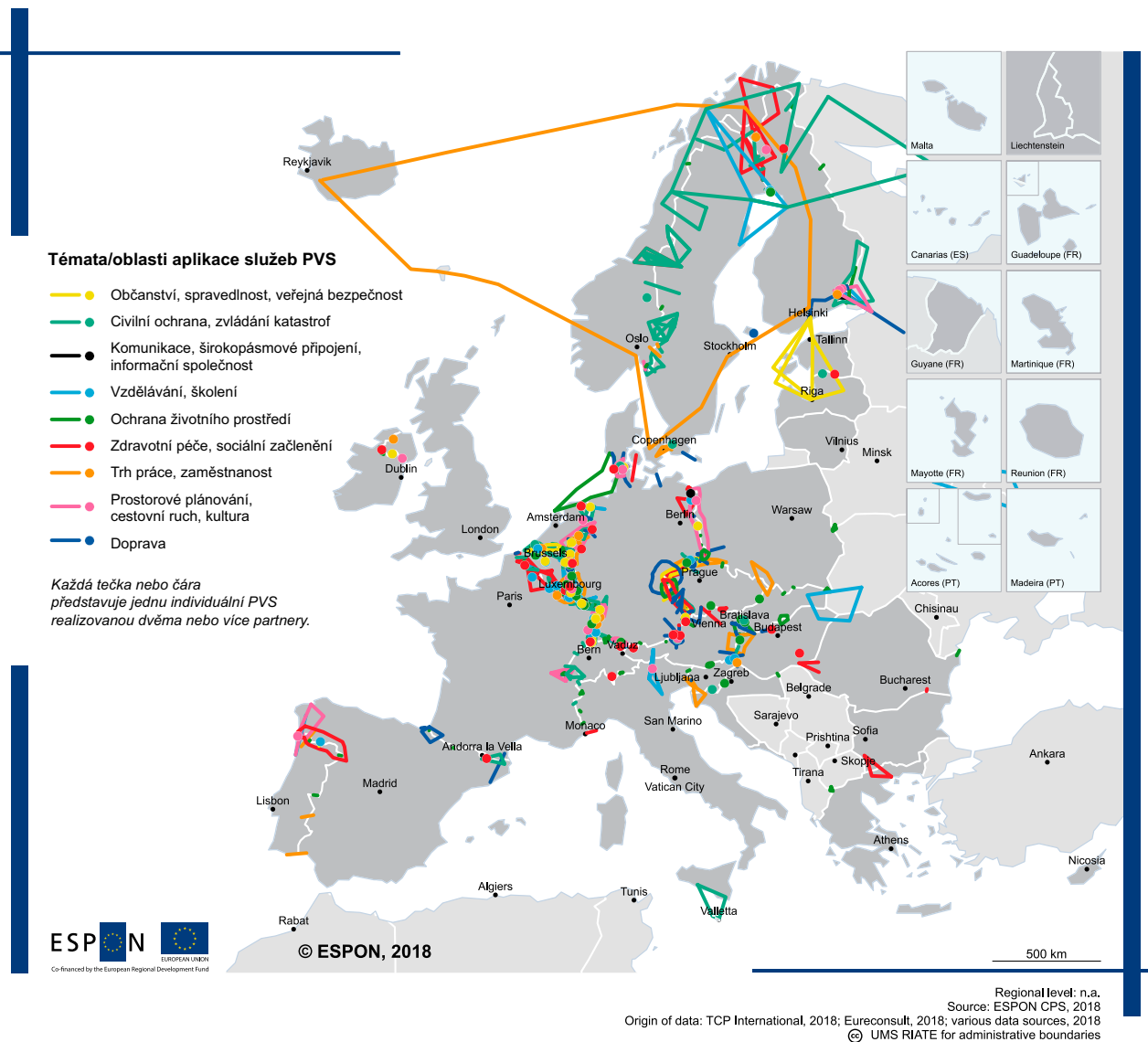
1. **regionální topografické a přírodní bohatství a zvláštnosti** (např. PVS v oblasti životního prostředí, civilní ochrany a zvládání katastrof);
2. **vysokou poptávku po službách** (např. přeprava PVS, PVS v oblasti územního plánování, cestovního ruchu a kultury, jakož i vzdělávání a odborné přípravy);
3. **naléhavé politické otázky** (např. zdravotní péče a sociální inkluze, trh práce a zaměstnanost, občanství, spravedlnost a veřejná bezpečnost); nebo
4. kombinaci faktorů 1,2 a 3.

2 Ačkoliv pro účely této analýzy byla každá PVS přiřazena pouze k jednomu tématu, některé konkrétní PVS mají mnohostranný charakter, který se týká různých oblastí intervence. Například letecké záchranné služby vrtulníků mohou být přiděleny jak ke zdravotní péči, tak k řízení katastrof

Mapa 2

PVS podle oblastí politiky

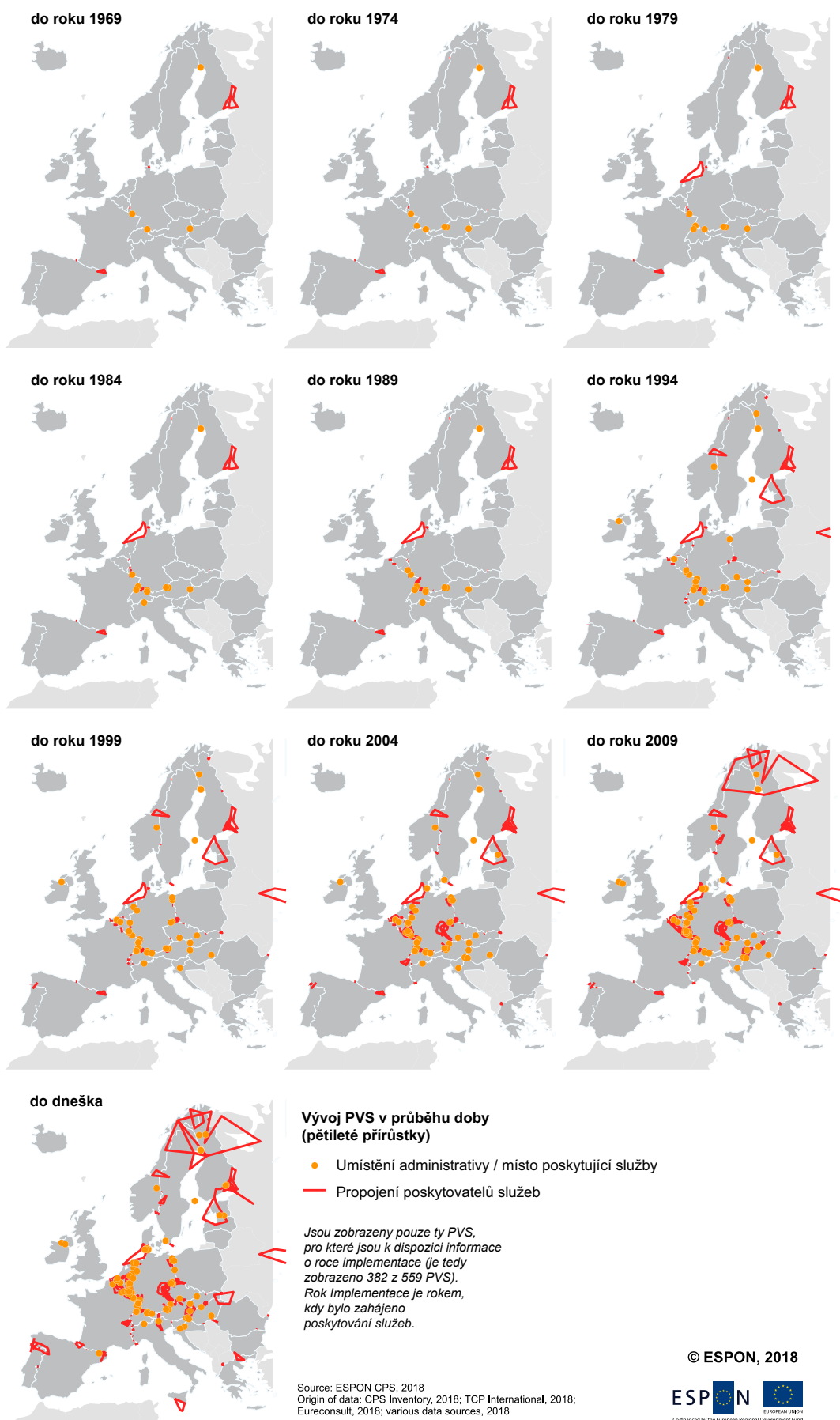

Počet PVS v Evropě neustále roste

Od roku 1970 do roku 1990 bylo zahájeno pouze několik iniciativ na zřízení nové PVS, a to zejména v oblasti ochrany životního prostředí (přírodní parky, čištění odpadních vod atd.). Od roku 1990 se silný nárůst jasně shodoval se zavedením Iniciativy Společenství Interreg a jeho pokračující implementací v následujících letech. Po roce 2000 bylo založeno více PVS než v předchozích desetiletích. To je mimo jiné způsobeno častějším zaváděním PVS, které zahrnují země východní Evropy.

čující implementací v následujících letech. Po roce 2000 bylo založeno více PVS než v předchozích desetiletích. To je mimo jiné způsobeno častějším zaváděním PVS, které zahrnují země východní Evropy.

Mapa 3 Vývoj poskytování PVS v Evropě

4

Typické výzvy a řešení

Nepříznivé právní a správní rámcové podmínky jsou hlavními překážkami, kterým je nutné při zřizování PVS čelit. Odpovědi v rámci online průzkumu ESPON 2018 a případové studie potvrdily, že právní a správní překážky, jako jsou asymetrické nebo nejasné kompetence akterů politik a nekompatibilní vnitrostátní právní předpisy jsou nejrelevantnějšími překážkami. V mnoha případech byla zmíněna více než jedna překážka. Dalšími překážkami jsou jazykové bariéry (kulturní rozdíly), jednostranné omezené rozpočtové zdroje (ekonomická diskontinuita) a duševní bariéry (sociokulturní rozdíly). Tyto překážky nejvýrazněji brání rozvoji dalších PVS, navzdory tomu, že jsou vnímány jako potřebné. A nakonec byly jako další výzvy jmenovány chybějící společná strategie, politická vůle nebo zájem zapojit se do přeshraničních činností. Při porovnání překážek v různých oblastech politiky nelze pozorovat žádné významné rozdíly.

K překonání těchto překážek **je zapotřebí více úprav přeshraničních právních rámců.** Nejčastěji je zmiňováno uzavření zvláštní dohody o místní nebo regionální spo-

lupraci mezi příslušnými subjekty, které organizují veřejné služby, po níž následuje vypracování nové úmluvy mezi místními a regionálními orgány. Rozdíly mezi jednotlivými oblastmi politiky jsou nepatrné.

PVS často vyžaduje novou **přeshraniční strukturu nebo instituci** nezávisle na způsobu doručení. Zdá se, že struktury bez nové právní identity jsou při poskytování PVS dominantní a často se používají a přizpůsobují již existující struktury, bez ohledu na to, zda jsou stávající služby na obou stranách hranice lépe koordinovány, je vnitrostátní služba rozšířena nebo je vyvíjena zcela nová PVS.

Souhrnně lze říci, že často **časově náročné zřízení PVS lze přičíst kombinaci různých potřeb změn, které se mohou vyskytnout jednotlivě nebo společně** pokud jde o právní rámce na vyšších úrovních nebo úrovni poskytování PVS, přizpůsobení správy pro vývoj a provádění PVS, a změně vnitrostátních pravidel a procesů.

Tabulka 3

Výzvy a řešení v různých fázích vývoje PVS

BĚŽNÉ ZJIŠTĚNÉ VÝZVY	MOŽNÁ NALEZENÁ ŘEŠENÍ
POTŘEBY, CÍLE A ÚKOLY	
Identifikace a mobilizace všech požadovaných zúčastněných stran	Začněte několika klíčovými zúčastněnými stranami, které pak mohou prostřednictvím svých jednotlivých sítí společně oslovit další zúčastněné strany.
	Vypracujte přehled výhod budoucích PVS.
Nerovnoměrné rozdělení výhod (přestože cílové skupiny existují na obou stranách hranice)	Veźměte v úvahu dlouhodobou perspektivu, abyste vyhodnotili okamžité přínosy. Měnící se makroekonomické podmínky mohou po určitém časovém období zjištěné přínosy pozměnit.
	Začněte malými neformálními, ale jasně definovanými dobrovolnickými akcemi, které slouží jako „testovací akce“ pro nápady a služby.
	Veźměte v úvahu celkovou příhraniční oblast. Může dojít ke změně výhod v jiných částech příhraniční oblasti nebo případně v rámci jiných služeb. Přínosy mohou být vyváženy napříč celou hranicí a napříč odvětvími.
	Zvažte nepřímé a příležitostné výhody. Některé výhody PVS se stanou viditelnými až po poskytnutí služeb. To se týká například PVS v oblasti civilní ochrany a řízení katastrof, které jsou vyžadovány pouze v případě velkých incidentů.
Odpovídajícím způsobem posuzovat závěrečné a počáteční účinky příhraniční reality	Pro úplné pochopení závěrečných a počátečních účinků je důležité vzít v úvahu příhraniční realitu na obou stranách hranice, a to s ohledem na oblast politiky, pro kterou je PVS plánována. Stejná příhraniční realita může mít závěrečné a počáteční účinky pro různé oblasti politiky.
	Obhajujte počáteční účinky. Závěrečné účinky často odrážejí překážky nebo výzvy, které ohrožují proces vývoje PVS, pokud jsou ve středu pozornosti.

BĚŽNÉ ZJIŠTĚNÉ VÝZVY	MOŽNÁ NALEZENÁ ŘEŠENÍ
Nedostatek srovnatelnosti informací a údajů, zejména pokud jde o požadavek týkající se poskytování PVS)	Použijte stávající přeshraniční dokumenty.
	Použijte údaje uvedené v rámci ESPON nebo Eurostat za účelem vyvinout modely, které pomáhají při tvorbě argumentu.
	Vytvořte společný harmonizovaný informační systém, který zohlední různé potřeby. Ten se může vyvinout v systému PVS pro územní monitorování, který podporuje vývoj nebo zlepšování jiných PVS.
Různé domácí vnitrostátní cenové systémy nebo úrovně služeb	Zaveďte systém poplatků (např. jízdenky za dopravu) za přeshraniční dopravu, který zohledňuje rozdíly v příjmech.
	Kombinujte různé zdroje financování podle očekávaných přínosů cílových skupin.
	Rozšiřte stávající systém poplatků přes hranice.
POUŽITÍ INFRASTRUKTURY	
Vnitrostátní právní rámce pro poskytování PVS s různými standardy kvality nebo normami	Počítejte s „přísnějšími“ pravidly z obou stran hranice.
	Lobbujte za zájmy příhraniční oblasti za účelem zahájit požadované právní úpravy na vyšších úrovních.
	V budoucnosti může přeshraniční mechanismus navržený Evropskou komisí podpořit snazší přijetí příslušných vnitrostátních předpisů.
Jednostranné omezené rozpočty nebo rozdíly v nákladech	Postupný vývoj služeb, který vychází z pilotních akcí s cílem otestovat dopady rozpočtu a usnadnit dalšímu partnerovi připojit se k PVS.
PRÁVNÍ RÁMCE	
Chybějící jasný právní základ pro poskytování PVS	Pomocí stávajících přeshraničních dokumentů zahajte vývoj PVS na dobrovolném základě, který je politicky podporován.
	Vyvíjejte PVS zdola nahoru, přičemž struktury by měly být co nejjednodušší. Formalizujte PVS postupně v souladu s rostoucím úspěchem PVS a podle potřeby.
	Založte přeshraniční strukturu s právní subjektivitou.
ŘÍZENÍ A ORGANIZACE	
Kulturní a jazykové bariéry	Zapojte zaměstnance s požadovanými jazykovými znalostmi a z různých domácích prostředí.
Různé nebo nejasné odpovědnosti a kompetence nebo změny odpovědnosti klíčových zúčastněných stran	Aktivní zapojení stávajících přeshraničních struktur, jako jsou Euroregiony.
	Rozvíjejte relativně širokou síť a intenzivní komunikaci s relevantními hráči.
	Identifikujte přidanou hodnotu každého partnera s ohledem na komparativní výhody partnerů.
	Definujte jasné průběžné kroky a milníky v procesu implementace.
	Přiřadte jasné úkoly všem partnerům zapojeným do implementace s cílem rozdělení práce a generování vlastnictví.
	Partneři by měli implementovat pravidla jednání týkající se toho, jak by měl proces implementace pokračovat v případě změny klíčových zaměstnanců.
Úpravy nutné kvůli měnícím se vnějším faktorům	Poskytovatelé PVS musí neustále sledovat své nabídky a přizpůsobovat je měnícím se podmínkám.
	Poskytovatelé PVS by měli průběžně informovat širokou veřejnost a/nebo cílové skupiny příhraničního regionu o přidané hodnotě PVS, aby udrželi nebo dokonce zvýšili úroveň přijatelnosti a poptávky.
Potřeba jasně rozlišit služby poskytované na vnitrostátní i přeshraniční úrovni	PVS by měly být jasně odděleny od vnitrostátních služeb (bez překrývání; doplňování) a poskytovatelé souvisejících vnitrostátních služeb by měli být zapojeni (alespoň formou konzultací) do vývoje a implementace PVS (ideálně by měli převzít dodávku PVS).

5

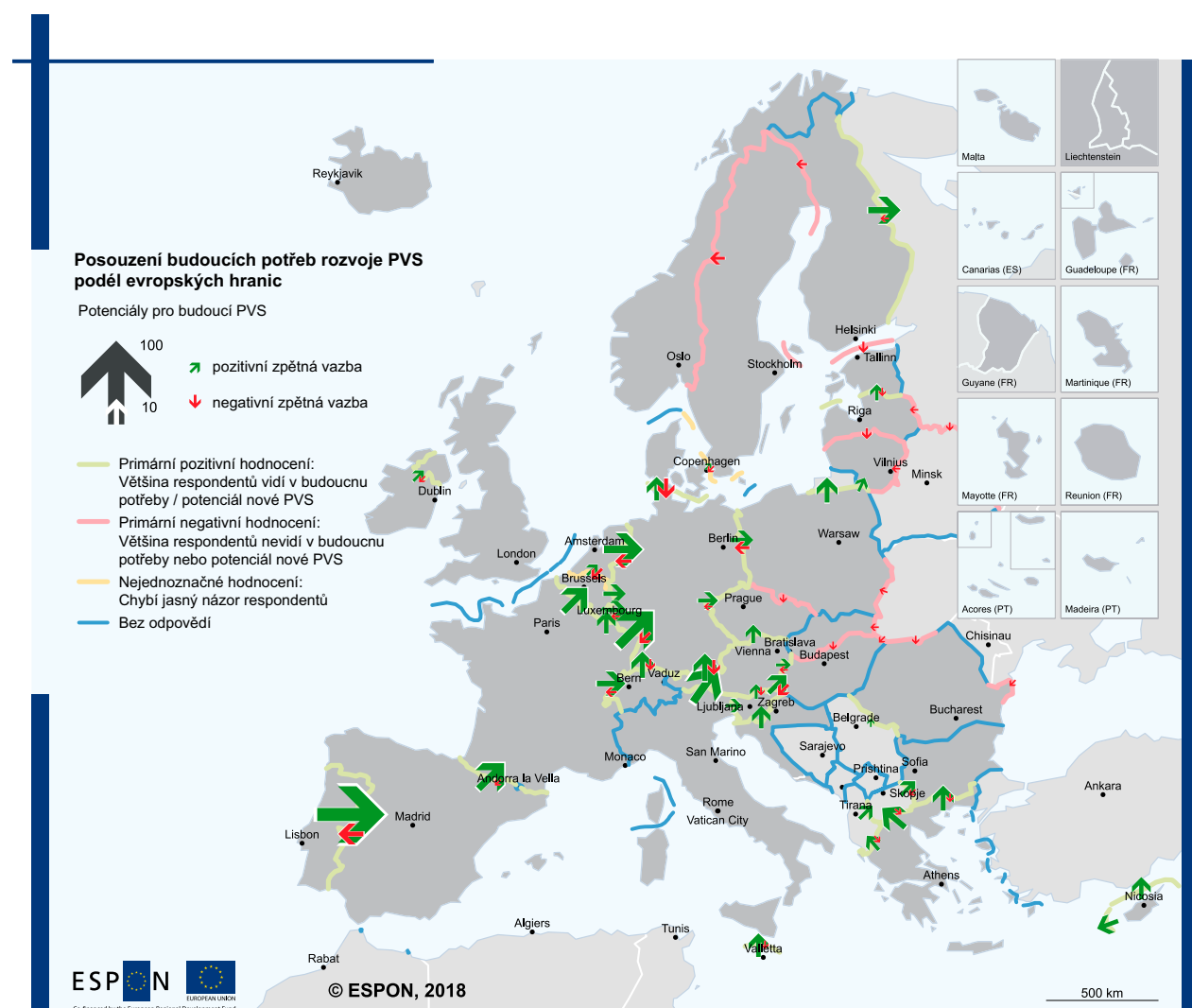
Potenciál budoucích PVS

Aby bylo možné indikovat budoucí PVS v Evropě, online průzkum ESPON 2018 se dotazoval, zda regionální a místní hráči věděli o jakýchkoliv plánech ohledně budoucího rozvoje PVS, a pokud ano, ve kterých oblastech politiky (mapa 4). Odpovědi nejsou reprezentativní, ale mapují budoucí plány rozvoje PVS na základě 49 vztahů v příhraničních oblastech v Evropě. Různé reakce se

také týkají vývoje PVS podél vnějších hranic, mezi které patří nejen Švýcarsko, Norsko a Rusko, ale také například Bělorusko, Albánie a Turecko. Některé odpovědi se také týkaly vztahů v příhraničních oblastech zahrnujících tři státy. Několik odpovědí rovněž indikovalo plány rozvoje PVS pro námořní hranice, včetně Kypru, italsko-maltské a dánsko-švédské hranice.

Mapa 4

Výsledky průzkumu: Posouzení budoucích potřeb rozvoje PVS

Regional level: n.a.
Source: ESPON CPS, 2018
Origin of data: TCP International, 2018; CPS online survey, 2018
© UMS RIATE for administrative boundaries

6

Příklady dobré praxe

Příklady dobré praxe ilustrují celou škálu dostupných alternativ pro správu, financování a poskytování PVS. Skutečný návrh služeb, pokud jde o poskytované služby, závisí na (a) skutečné potřebě a (b) proveditelnosti v určitém okamžiku v konkrétním přeshraničním regionu. Příklady několika témat politik ukazují, že je možné začít s jednotlivými službami, které mohou být malého rozsahu, pokud celkově komplexní PVS buď nejsou zapotřebí, nebo může trvat příliš dlouho, než dojde k uvědomění si potenciálních výhod. Mnoho příkladů dobré praxe vyplývá z předchozí spolupráce, která se postupem času stává komplexnější a složitější.

Financování programu INTERREG často hraje důležitou roli při podpoře rozvoje PVS. Dokonce i funkční PVS využívají financování programu INTERREG poměrně často k rozvoji dalších funkcí služby, k modernizaci stávající PVS nebo k získání dalších zdrojů (např. nová infrastruktura). Dalšími typickými zdroji financování pro každodenní podnikání PVS jsou veřejné zdroje přidělené obvykle komparativní vnitrostátní službě nebo příjmy z poplatků od uživatelů PVS.

Příklady ukazují, že rozhodnutí o potenciálně rozšířeném využití existující materiální infrastruktury nebo o rozvoji nové infrastruktury závisí na tom (a) jaká

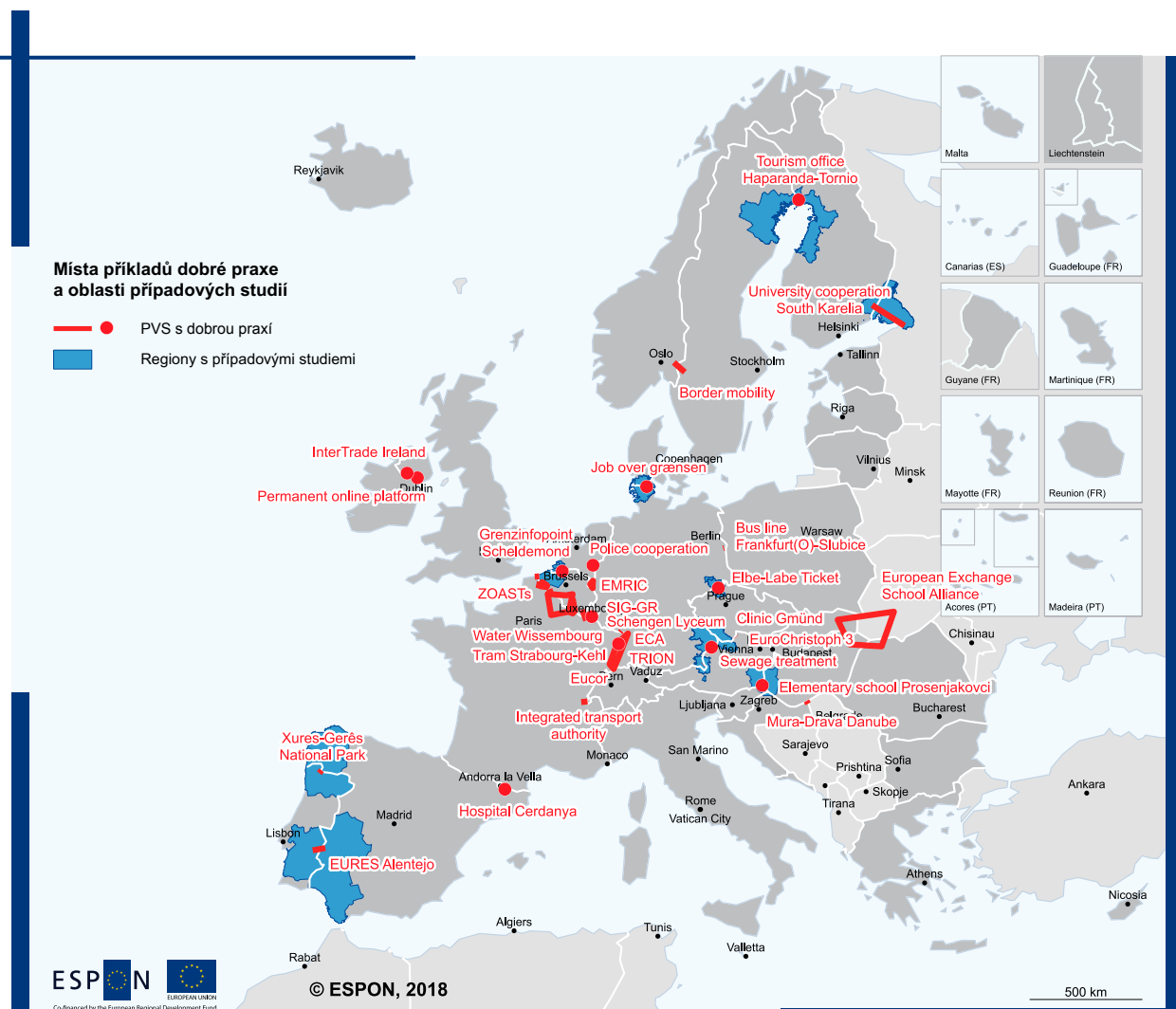
infrastruktura je k poskytování PVS zapotřebí a (b) přiměřenosti stávajících infrastruktur. Mnoho PVS bylo vyvinuto s využitím existující infrastruktury, která v některých případech vyžadovala přidání nových prvků infrastruktury, jako je např. vzájemné propojení energovodů. Mezi příklady dobré praxe patří i takové případy, kdy bylo zapotřebí nové infrastruktury buď kvůli infrastruktuře chybějící (např. žádné dopravní spojení), nebo infrastruktuře zastaralé, která vyžadovala rekonstrukci (např. stará nemocnice).

Změny v řízení a dodávkách se častěji týkají skutečné organizace služby než materiální infrastruktury. Několik příkladů ilustruje, že i jednostranné doručení v režimu centrálního řízení vyžaduje několik změn ve správě a organizaci a může také vést k dodatečným nebo změněným nákladům.

Tyto různé prvky porovnání příkladů dobré praxe zdůrazňují, že každé řešení PVS, které není zcela pokryto právními předpisy EU, je třeba vnímat **v kontextu tématu politiky a ve specifickém vnitrostátním kontextu.** Hlavní „stavební bloky“ se opakují a jsou různým způsobem propojeny tak, aby spustily řešení, která mohou být považována za řešení šitá na míru.

Mapa 5

Umístění příkladů dobré praxe

Regional level: n.a.
 Source: ESPON CPS, 2018
 Origin of data: TCP International, 2018
 © UMS RIATE for administrative boundaries

Tabulka 4

Přehled 28 příkladů dobré praxe shromážděných v rámci cílené analýzy ESPON CPS

	NÁZEV PVS	HRANICE	SHRNUTÍ POROVNÁNÍ PVS
DOPRAVA			
1	Tramvaj Štrasburk-Kehl	DE–FR	Cílem mnoha PVS souvisejících s dopravou je zajistit lepší dopravní spojení přes hranice. Toho lze dosáhnout rozvojem nové infrastruktury (1), rozšířením stávajícího nebo poskytnutím nového propojení (2). Integrovanější dopravní PVS se zaměřují na společný systém prodeje jízdenek (3), který může existovat s přeshraničním dopravním spojením, nebo bez něj, nebo dokonce na společný orgán odpovědný za organizaci přeshraničních autobusových dopravních spojení a prodej jízdenek (4).
2	Linka Twin city bus 983 Frankfurt (Oder) – Slubice	DE–PL	
3	Jízdenka Elbe-Labe Ticket	CZ–DE	
4	Společný dopravní úřad pro přeshraniční metropolitní oblast Ženeva	CH–FR	
ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ, HOSPODÁŘSKÝ ROZVOJ, CESTOVNÍ RUCH, VOLNOČASOVÉ AKTIVITY A KULTURA			
5	Společná turistická kancelář Haparanda-Tornio	FI–SE	PVS v těchto oblastech politiky se mohou zabývat řadou otázek regionálního rozvoje a různými cílovými skupinami. Příklady ilustrují přístupy velmi odlišných intervenčních polí. V případě cestovního ruchu jsou společné kanceláře a marketingové aktivity poměrně časté (5) a primárně se zabývají turisty. Územní plánování PVS je často spojeno s poskytováním informací, zaměřuje se zejména na veřejné orgány v různých odvětvích (6). Hospodářský rozvoj PVS se obvykle zaměřuje na společnosti nebo jiné hospodářské subjekty prostřednictvím poskytování informací pro podporu přeshraniční hospodářské činnosti se zaměřením např. na obchod nebo investice (7).
6	Geografický informační systém oblasti Greater Regionů	BE–DE–FR–LU	
7	InterTrade Irsko	IE–UK	
ZDRAVOTNÍ PÉČE, DLOUHODOBÁ PÉČE A SOCIÁLNÍ INKLUZE			
8	ZOAST	BE–FR	Přestože je v rámci PVS k dispozici celá řada zdravotnických a pečovatelských služeb, samotné primární a nemocniční zdravotnické služby vykazují širokou škálu možných aplikací a stupňů integrace. Porovnání těchto různých stupňů umožňuje nahlédnout do možných postupných přístupů, pokud se komplexní integrace zdravotní péče zdá být nepřekonatelná. Příklady s nejvyšší mírou integrace v Evropě jsou integrované přeshraniční zóny zdravotnictví (8). Dosud byly implementovány pouze v jednom příhraničním vztahu. Zcela integrovaná přeshraniční péče na úrovni jedné nemocnice založená na konkrétně zavedené právní subjektivitě může být další integrační úrovní (9). Třetí příklad ilustruje přeshraniční rozšíření stávající vnitrostátní služby ambulantní nemocniční péče (10), což může být alternativou pro příhraniční oblasti, které potřebují před zahájením integrovanější zdravotní péče PVS nejprve vyzkoušet přeshraniční zdravotní péči.
9	Nemocnice Cerdanya	ES–FR	
10	Healthacross, klinika Clinic Gmünd	AT–CZ	
VZDĚLÁVÁNÍ A ODBORNÁ PŘÍPRAVA			
11	Evropská výměnná školní aliance European Exchange School Alliance	HU–RO–SK–UA	PVS ve vzdělávání a odborné přípravě se nejčastěji zaměřují na školní a univerzitní vzdělávání a výzkum. První příklad zdůrazňuje, jak jsou specializované a neformální vzdělávací služby poskytovány na vnější hranici EU (11). Dva příklady školního vzdělávání ilustrují, jak lze stávající vnitrostátní službu rozšířit na žáky z jiných zemí (12) nebo jak lze vytvořit novou službu pro usnadnění skutečně společného vzdělávání se společným řízením služeb (13). Další dva příklady spolupráce na vysokých školách ilustrují první přístupy realizovatelné na vnějších hranicích (14) a integrovanější PVS pro přeshraniční spolupráci v oblasti výzkumu s vlastní právní subjektivitou (15).
12	Dvojazyčná základní škola v Prosenjakovci	HU–SI	
13	Schengen Lyceum	DE–LU	
14	Univerzitní spolupráce Jižní Karélie	FI–RU	
15	Eucor – evropský kampus	CH–DE–FR	

	NÁZEV PVS	HRANICE	SHRNUTÍ POROVNÁNÍ PVS
TRH PRÁCE A ZAMĚSTNANOST			
16	Grensinfopoint Scheldemon	BE–NL	PVS v oblasti trhu práce a zaměstnanosti obvykle řeší informační potřeby dojíždějících a/nebo podporují přeshraniční zlepšení souladu mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce. Mezi příklady patří jednotné kontaktní místo pro přeshraniční pracovníky (16), služba zaměřená na posílení přeshraniční mobility pracovních sil vzhledem nízkému počtu dojíždějících (17) přístup „headhunting de-luxe“, který se nejen stará o pracovní umístění, ale zahrnuje podporu rodinných příslušníků, bydlení a další záležitosti (18) a jiné komplexní PVS, které byly původně zacíleny na podporu pracovní mobility, a nyní jsou zaměřeny na posílení obchodních vztahů (19).
17	EURES Alentejo	ES–PT	
18	job over grænsen	DE–DK	
19	Příhraniční mobilita	NOS	
OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, ŘÍZENÍ PŘÍRODNÍCH ZDROJŮ A BOJ PROTI ZMĚNĚ KLIMATU			
20	Národní park Xures-Gerês	ES–PT	PVS související s životním prostředím mohou mít velmi odlišné přístupové body. Je zde tedy popsáno pět příkladů, které se zabývají různými problémy týkajícími se životního prostředí. První dva příklady se zaměřují na ochranu přírody v přeshraničních biosférických rezervacích. První z nich zdůrazňuje požadavky na administrativní změny (20) a druhý se týká specifík souvisejících s ochranou a správou řek (21). Další tři příklady se zabývají PVS souvisejícími s vodou a energií na podporu řízení zdrojů a opatření v rámci boje proti změně klimatu. Zahrnují zásobování pitnou vodou s jednostranným dodáním a společným řízením (22), biologické čištění odpadních vod prostřednictvím rozšíření dříve existující vnitrostátní služby (23) a podporu obnovitelných zdrojů energie založenou na společné strategii ochrany klimatu (24).
21	Mura-Drava Dunaj	HR–HU	
22	Zásobování pitnou vodou Wissembourg	DE–FR	
23	Čistírna odpadních vod v Salcburku	AT–DE	
24	TRION Climate	DE–FR	
CIVILNÍ OCHRANA A ZVLÁDÁNÍ KATASTROF			
25	EMRIC	BE–DE–NL	Civilní ochrana PVS řeší různá rizika vyplývající z přírodních katastrof nebo jiných mimořádných situací. Některé z těchto PVS jsou také spojeny se zdravotní péčí, pokud zahrnují záchranné služby. Dva příklady dobré praxe tohoto tématu politiky zdůrazňují komplexní přístup k zajištění veřejné bezpečnosti v různých oblastech (25) a velmi specifickou záchrannou službu záchranného vrtulníku spravovanou dvěma národními automobilovými asociacemi (26).
26	Záchranný vrtulník „Euro-Christoph 3“	AT–DE	
OBČANSTVÍ, SPRÁVEDLNOST A VEŘEJNÁ BEZPEČNOST			
27	Německo-francouzské středisko pro ochranu evropských spotřebitelů	DE–FR	Mezi PVS v oblasti občanství, spravedlnosti a veřejné bezpečnosti patří služby zabývající se otázkami každodenního života. Tři uvedené příklady ukazují tři zcela odlišné přístupové body. Poradenské středisko pro spotřebitele je jediným dvoustranným partnerstvím v rámci sítě evropských středisek poskytujícím poradenství spotřebitelům (27). Služba, která nabízí jednorázového průvodce na britsko-irské hranici, se spíše zaměřuje na životní události atd. (28) a třetí příklad praxe v oblasti přeshraniční policejní spolupráce (29) může být příkladem nejběžnějšího PVS v oblasti této politiky.
28	Stálá on-line platforma	IE–UK	
29	Německo-nizozemská policejní spolupráce	DE–NL	

Zdroj: ESPON CPS database, 2018

7

Politická doporučení

Pro přeshraniční instituce, příhraniční regiony, poskytovatele PVS a orgány odpovědné za programy INTERREG

Zajistěte dostatečné odhodlání a kapacitu pro úsilí PVS

Některé PVS lze nastolit jednoduchými způsoby, které nevyžadují zřízení složitých přeshraničních orgánů s vlastní právní identitou atd. PVS však vyžaduje odhodlání řídit tento proces a kapacitu z hlediska požadovaných znalostí, osobních a institucionálních sítí a vytrvalosti.

Pro PVS použijte INTERREG

Cílem přeshraničních programů INTERREG je iniciovat přeshraniční akce, které by se mohly stát samonosnými i po ukončení projektu. Zúčastněné strany, které uvažují o zřízení nové PVS by mohly využít financování INTERREG k provedení přípravných kroků nebo zahájení pilotní služby. Existující PVS může případně využít INTERREG k dalšímu zlepšení kvality služeb, úrovně atd.

Ne všechno je nutné vyřešit najednou

Zkušenosti ukazují, že k dosažení skutečného společného porozumění je třeba vyjasnit počáteční dohodu. Vývoj PVS potřebuje výchozí bod, nejčastěji zdola nahoru. Přístup postupného řešení, který přináší určité výhody, má tendenci podporovat větší nasazení spíše než zdoluhavé procesy bez viditelných výsledků. U počátečních pilotních projektů nebo malých PVS minimalizujte formálnost a zajistěte pouze, aby byly k dispozici dostatečné zdroje a aby docházelo ke společnému porozumění.

Sdělujte přeshraniční potřeby na vyšší úrovni

Při vývoji PVS mnoho problémů nelze vyřešit na místní ani přeshraniční regionální úrovni. Mohou být zapotřebí mezistátní dohody, vnitrostátní legislativní kroky nebo jiné činnosti na vyšších správních úrovních. Vlády jednotlivých států často nepodnikají kroky samostatně, pokud to není zjevně nutné. Stávající přeshraniční struktury tedy mohou zintenzivnit sdělování přeshraničních potřeb a opatření požadovaných od institucí vyšších úrovní.

Ne každá potřeba je nejlépe vyřešena prostřednictvím PVS

Zkušenosti ukazují, že mnoho PVS vyžaduje pro svůj vhodný vývoj a implementaci značné úsilí. Pokud tedy může být potřeba lépe vyřešena na vnitrostátní úrovni, není PVS zapotřebí. Vnitrostátní veřejné služby bývají pružnější než PVS, protože PVS závisí na politické vůli a kompetencích nejméně dvou zemí. Na obou stranách hranice by mělo být systematicky prováděno úmyslné posouzení nákladů a přínosů PVS ve srovnání s modernizací nebo lepším sladěním vnitrostátních služeb.

Na úrovni EU

Studie právních překážek Evropské komise³⁾ objasnila, že je zapotřebí nedávno navrhovaného přeshraničního mechanismu.⁴⁾ Instituce EU by měly mimo jiné vydlážit cestu pro rozvoj PVS v Evropské územní spolupráci na programové období 2021–2027 prostřednictvím následujících činností:

- upřednostňování akcí souvisejících s PVS v předpisech; toho lze dosáhnout výslovným uvedením rozvoje PVS jakožto očekávané a vhodné činnosti;
- přehodnocení ukazatelů, pokud jde o měření dosažení rozvoje PVS s podporou Evropské územní spolupráce;
- poskytování silnější podpory budování institucionálních kapacit prostřednictvím financování EU (např. schvalování myšlenky vyčlenění většího podílu programových rozpočtů na záležitosti týkající se „správy“);
- shromažďování informací o přeshraniční interakci pro lepší a informovanější rozhodovací procesy ve spolupráci s členskými státy, regiony a obcemi, jakož i evropským seskupením územní spolupráce a dalšími přeshraničními strukturami během přípravy na programové období, aby potenciální příjemci dostávali veškeré relevantní informace od samého začátku;
- podpora a financování specifických celoevropských studií, analýz a územního výzkumu týkajících se PVS.

3 Evropská komise, Generální ředitelství pro regionální politiku

4 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A373%3AFIN>

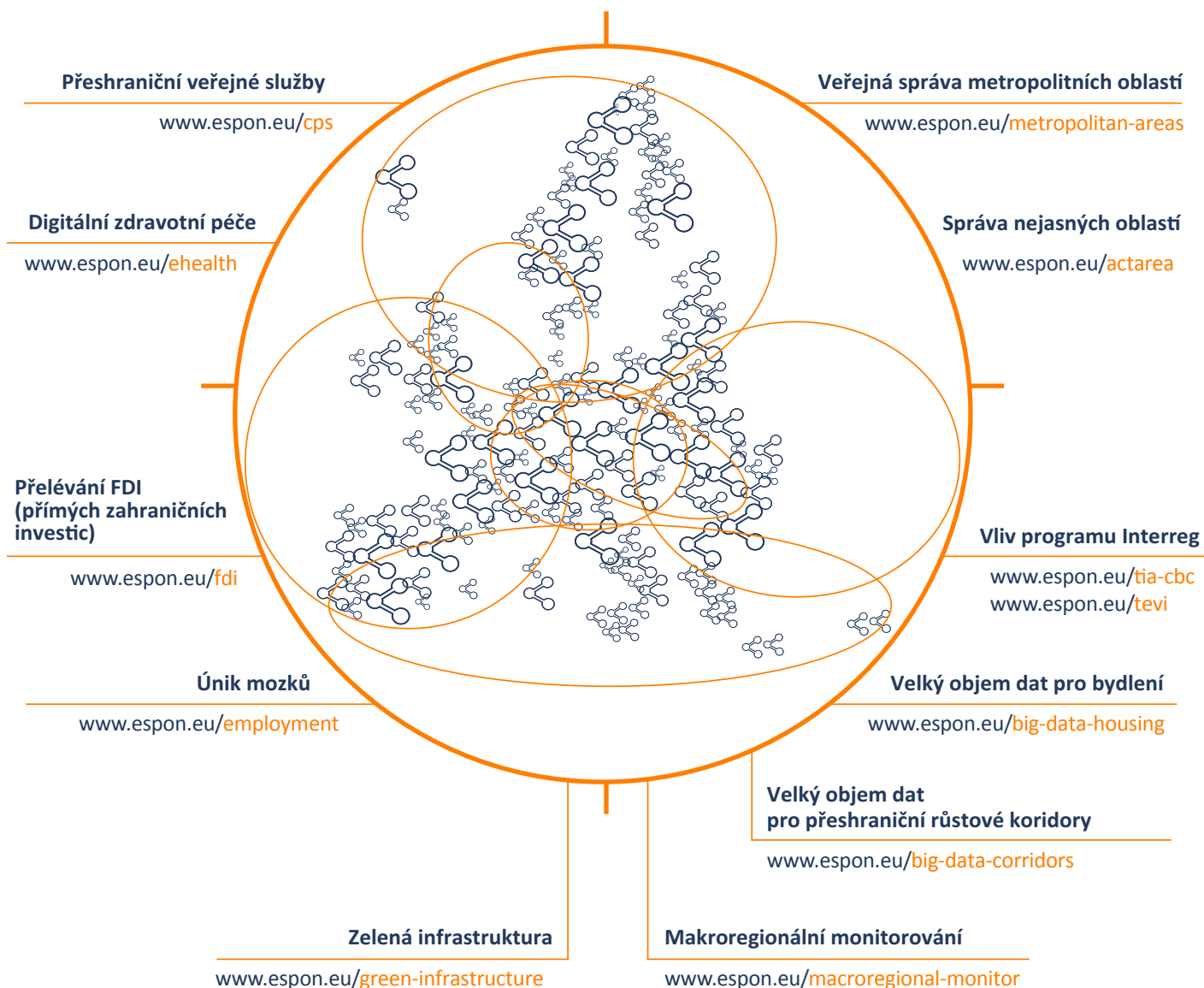
Pochopení oblastí za hranicemi: výzkum programu ESPON

Služby

Veřejná správa

Externality

Data a monitorování

ESPON 2020

ESPON EGTC
4 rue Erasme
L-1468 Luxembourg
Grand Duchy of Luxembourg
Lucembursko
Tel. +352 20 600 280
e-mail: info@espon.eu
www.espon.eu

ESPON EGTC je jediným příjemcem kooperačního programu ESPON 2020. Jedinou operaci v rámci tohoto programu realizuje ESPON EGTC a spolufinancuje Evropský fond pro regionální rozvoj, členské země EU a partnerské země Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko.

Obsah této publikace nemusí reflektovat názory Monitorovacího výboru programu ESPON 2020.

ISBN: 978-99959-55-77-9 (anglická verze)
ISBN: 978-80-87318-82-9 (česká verze)
© ESPON 2019

Tyto teze politik vycházejí z výsledků cílené analýzy programu ESPON Cross-border Public Services (CPS)

Redakční tým:
Nicolas Rossignol, Nikos Lampropoulos, Laurent Frideres
ESPON EGTC

Anglické vydání: červen 2019

České vydání:
Ústav územního rozvoje, říjen 2019

Překlad: Jan Mattuš
Redakce české verze: Lubor Fridrich a Milada Hroňková

Přetisk povolen, pokud je uveden zdroj
a jeden výtisk odeslán na adresu ESPON EGTC

